

Media: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ **Page:** 1,61 **Published at:** 23-01-2022
Author: **Surface:** 375.51 cm² **Circulation:** 14860
Subjects:

ΝΙΚΟΣ ΒΕΤΤΑΣ
Γενικός διευθυντής του ΙΟΒΕ
Οικονομική Κ, σελ. 9

Πληθωρισμός και παγίδες πολιτικής

Του ΝΙΚΟΥ ΒΕΤΤΑ*

Η εξέλιξη του πληθωρισμού φέτος έχει κεντρική οικονομική και πολιτική σημασία. Αυξήσεις τιμών σε προϊόντα και υπηρεσίες είναι αναμενόμενες όταν οι οικονομίες ανακάμπτουν έντονα έπειτα από βαθιά ύφεση. Μπορεί όμως να οδηγήσουν σε επικίνδυνη ανοδική περιδίνηση τιμών και μισθών που θα υποσκάψει την πραγματική ανάπτυξη, ενώ μειώνουν τα πραγματικά εισοδήματα για πολλά νοικοκυριά. Η οικονομική και η πολιτική αντιμετώπιση του φαινομένου κρύβουν κινδύνους.

Η ανάγνωση του προβλήματος δεν είναι απλή. Η οξεία αύξηση στο κόστος ενέργειας είναι μια βασική αιτία. Η πρωτοφανής ρευστότητα και το μηδενικό κόστος χρήματος, με το οποίο οι κεντρικές τράπεζες αντιμετώπισαν την ύφεση, ασφαλώς λειτουργεί πληθωριστικά ύστερα από ένα όριο. Όμως, πέρα από τις αιτίες πυροδότησης, είναι κρίσιμος ο ρόλος των εκτεταμένων προσαρμογών που συμβαίνουν στην οικονομία. Δεν καταναλώνουμε, εργαζόμαστε, παράγουμε ή αγοράζουμε με τον ίδιο τρόπο όπως πριν από την πανδημία. Η μετατόπιση της ζήτησης και της προσφοράς ανάμεσα σε αγαθά και αγορές, μάλιστα σε συνθήκες αβεβαιότητας, προκαλεί ανισορροπίες, τριβές στην παραγωγή και στις συναλλαγές και, αναμενόμενα, σε αυξήσεις τιμών. Με αυτή την έννοια, σημαντικό μέρος των αυξήσεων αναμένεται να κλείσει τον κύκλο του εντός του έτους, καθώς θα βρίσκονται νέες ισορροπίες.

Οι προσδοκίες

Κομβικός είναι, όμως, ο ρόλος των προσδοκιών. Η κατεύθυνσή τους αποτελεί κρίσιμη ευθύνη των κεντρικών τραπεζών παγκοσμίως, αλλά οι τελευταίες κινούνται σε αχαρτογράφητα ύδατα και η πορεία αντιστροφής των πολιτικών τους δεν μπορεί ακόμη να προσδιοριστεί. Στην Ευρώζωνη, αναταράξεις κάθε άλλο παρά αποκλείονται, με διαφορετικές οικονομίες να ασκούν αντίρροπες πιέσεις. Σε ένα τέτοιο περιβάλλον, η καθοδήγηση των προσδοκιών δυσχεραίνεται και αυτές γίνονται σε ένα βαθμό αυτοεκπληρούμενες.

Ήδη, σημαντικό μέρος της ευρωπαϊκής οικονομίας πιέζει για αυξήσεις επιτοκίων. Πέρα από την επιβάρυνση για οικονομίες με υψηλό χρέος όπως η δική μας, υπάρχει ο κίνδυνος μια γρήγορη αύξηση του κόστους χρήματος να υποβιβάσει συνολικά την ανάπτυξη. Αν σημαντικό μέρος του πληθωρισμού σήμερα έχει συγκυριακές ρίζες, μια υπερβολική

αντίδραση θα οδηγήσει σε συρρίκνωση της παραγωγής. Στην Ευρώπη, όμως, είχαμε υστέρηση στις επενδύσεις και στην καινοτομία ήδη και πριν από την πανδημία και η ανταπόκριση στο νέο περιβάλλον απαιτεί νέους πόρους και επιχειρηματικότητα.

Κρίσιμη είναι και η διασύνδεση με τους μισθούς. Στη χώρα μας, κέντρο της συζήτησης γίνεται η παρέμβαση με αυξήσεις στον κατώτατο μισθό και επιδόματα και άλλες ρυθμίσεις σε τιμές και αμοιβές. Μια αύξηση μισθών είναι αναμενόμενη και επιθυμητή, καθώς η οικονομία τίθεται σε ανάπτυξη. Διοικητικές παρεμβάσεις, όμως, βοηθούν μόνο προσωρινά και στοχευμένα. Αλλιώς, κινδυνεύουν να εντείνουν στρεβλώσεις, να ενισχύσουν την ανεργία, την αδήλωτη οικονομία και το μέρος της που εξαρτάται από το δημόσιο αντί για το εξωστρεφές. Η πρόταση πως οι αυξήσεις τιμών μπορούν να εξισορροπούνται από αυξήσεις μισθών αγνοεί πως ένας τέτοιος κύκλος μειώνει την ανταγωνιστικότητα και τελικά την ανάπτυξη. Σκοπός είναι η βιώσιμη αύξηση των πραγματικών μισθών, όχι η προσωρινή αύξηση των ονομαστικών.

Με τη λήξη της πανδημίας, οι κυβερνήσεις στις περισσότερες χώρες θα είναι αδύναμες, ακριβώς όταν θα εντεινόνται οι απαιτήσεις για κρατική παρέμβαση. Νοικοκυριά και επιχειρήσεις θα πιέζουν για επιδοτήσεις, διευθέτηση χρεών και επέκταση παρεμβατικών πολιτικών που εφαρμόστηκαν κατά την κρίση. Η κοινωνική και πολιτική κόπωση από τα μέτρα αντιμετώπισης της πανδημίας θα συγκρουστεί με την πραγματικότητα των υψηλών δημόσιων χρεών. Οι οικονομίες θα κινηθούν θετικά μόνο αν τονώσουν την παραγωγική τους βάση, προσελκύσουν φυσικό και ανθρώπινο κεφάλαιο και μειώσουν τις τιμές με αύξηση της προσφοράς και του ανταγωνισμού. Ο ορατός κίνδυνος είναι πως, λόγω μιας υπερβολικής αύξησης του κόστους χρήματος, των μισθών και της ενέργειας, η καθεμία για ανεξάρτητους λόγους, οι επιχειρήσεις μπορεί να μειώσουν παρά να αυξήσουν τη δραστηριότητά τους. Η αναμικτή ανάπτυξη που μπορεί να προκύψει είναι ακριβώς το αντίθετο από ό,τι είναι εφικτό όπως και αναγκαίο, μια ισχυρή τροχιά ανάπτυξης, και μπορεί να οδηγήσει σε μια δευτερογενή κρίση.

* Ο κ. Νίκος Βέττας είναι γενικός διευθυντής του ΙΟΒΕ και καθηγητής του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών.